

Időnként, mondhatni ötletszerűen, egy-egy napilap érkezik a címre Kanadából, USA-ból, Németországból. Nem tudom, ki küldi vagy kik küldik, mindenesetre hálaosan fogadom. Nem azért, mert azt jelenti, ott messzi tudnak rólam valamit, amit itt a közelben sosem akarnak tudomásul venni, hanem azért, mert egyet-mást megtudok tőlük, róluk.

Néha igazán meglepő dolgokat.

Most például épp a Los Angelesben megjelenő *Amerikai Magyar Hírlap*nak egy cikke van a kezembem. Bauer Györgyről, aki a cikket írta, nem tudok semmit, és mégis mindent tudok, mert egy gondos kéz a margóra írta: „A szerző 81 éves, a cégét államosították, munkaszolgálatos volt, családját a holocaust közelről érintette, 1956-ban távozott.” Egyértelmű életrajz, minden fontos adat benne van. Kortársam, egy vagy két évvel idősebb is nálam, átment mindazon, amin a korosztályom átment, be lehetne sorolni az X kategóriába, akikkel ugyanez történt. Mégis, miért érdemes kiemelni szólni róla?

Legfőképp e két szó miatt: új mér földkő.

Az történt, hogy a magyar kormánytól értesítést kapott, miszerint a kommunista rendszer által eltulajdonított cégért kárpótolni kívánják, nyomban meg is jelölve a kárpótlás inkább szimbolikus, mint jelentős összegét.

Várható volna a felháborodás: ilyen bagónyi összeggel akarják kiszúrni a szemét? Bauer ehelyett azt írja: „Azzal a ténnyel, hogy a kormány kötelességének érzi jóvátenni mindazt a sérelmet, amit a korábbi kormányzatok elkövettek a Polgárral szemben, elgondolkodásra készíti a kárvalottat. Úgy érzem, hogy a kárpótlási értesítés kísérőlevele új mér földkő az Állam és a mindenkor kis Polgár viszo-

Benedek István hozzászól

Az új mér földkőhöz

nyában. Megkövetni valakit nem gyengeségre, hanem erőre és lelki emelkedettségre mutat. Hallotta, avagy olvasta azonban bárki is, hogy Magyarországon a korábbi rendszerek száz évre visszamenőleg akár egyszer is beismerték volna, hogy a Polgárral rosszul bántak?”

Nem hogy száz, de ezer évre visszamenőleg ilyesmi nemigen fordult elő. Bauer beéri azzal, hogy földézi az utóbbi száz év polgárelenes merényleteit, melyek mindig jóvátétel és megkövetés (sőt beismerés) nélkül maradtak, ennek tükrében értékeli a szimbolikus gesztust. Nem sokallja és nem kevesli a kárpótlást, hanem föllélegzik, hogy végre az Állam emberszámba veszi a polgárait. Erre csak demokratikus rendszer képes, ha mégoly tökéletlen is a demokráciánk — de mitől is lehetne tökéletes, három év után?

Ebben az a főlemelő, hogy nem önmagáról beszél, nem fajról, vallásról, származásról, politikai hovatartozásról, hanem a Polgárról, aki személytelenül személyes áldozata a mindegy hogy milyen rendszernek. A felelősség szót talán ki sem ejti, de nem az összecszerűséget méltányolja a kárpótlásban, hanem a felelősségvállalásnak azt a szokatlanul rendhagyó módját, hogy nem az vállalja a felelősséget, aki a bűnt elkövette (és hasznát húz belőle ma is), hanem az ártatlan jogutód. Semmi sem volna egyszerűbb, mint sajnálkozással és vállvonással hátrítani el a fél évszázados ember-telenség ódiáját. Ha mégsem ez történik, hanem tényleges vagy szimbolikus kártalanítás, ez a felelősségtudattól áthatott demokrácia jele. Minden gyöngesége és balfogása dacára e demokratikus szemlélet az az új mér földkő, amely-

ben Bauer fölismeri a lényegét: hogy ez a rendszer vállalja tetteinek következményeit, és az embereknek adni akar valamit, nem elvenni tőlük.

Ettől válik a demokratikus rendszer visszafordíthatatlanná. Ettől érzi a Polgár, hogy még tökéletlenségében is jobb a felelősséget vállaló demokrácia a demagógok felelőtlen ígérgetéseivel, melyek mögül a zsarnokság vagy az országvesztés veszélye leselkedik.

A Polgár és az Állam viszonya még nem olyan rózsás, amilyenek Los Angelesben a humanista Bauer látja. Az új mér földkő akkor szilárdul meg, amikor a demokratikus jogrend is létrejön vagy helyreáll. Amikor nemcsak a régi lopásokért jár kárpótlás, hanem az új lopásokért is felelősségre vonás. Los Angeles messzi van, a ma megkárosítottak hangja nem hallatszik el odáig. De mi itthon tudjuk, hogy a szájhösködés meg a mocskolódás és hazudozás szabadsága nem azonos a gondolat- és szólásszabadsággal (ami nélkül nincs demokrácia), és tudjuk azt is, hogy a félelem nélküli élet még nem jellemzi a Polgárt. De tudjuk azt is, hogy — Bauert idézem —: „a Polgárnak szilárd a hite, hogy élni csak ebben érdemes, még akkor is, ha nem jó”.

Bár sorstársai mind oly nemesen gondolkodnának, mint Bauer. Egyetlen módja ez annak, hogy a Polgár és az Állam egymásra találjon. A demokrácia nem más, mint az a lehetőség, amelyben Polgár és Állam azonosulni tud egymással.

Benedek István

SPORT

Harmadszor is az aszódiai

Befejeződött az 1993—94. évi megyei középiskolai sakkcsapatbajnokság. A lányoknál harmadik éve az *aszódi Petőfi Sándor Gimnázium* hódította el az első helyet. A fiúknál 1988 óta minden esetben a váci Boronkay György (volt Lőwy) Szakközépiskola a győztes. Az országos döntő április 29.—május 1. lesz Kunszentmiklóson.

A megyei egyéni bajnokságon váci siker született. A fiúknál a kétszeres bajnok Cse-

ke az utolsó fordulóban vereséget szenvedett és iskolatársai első alkalommal hódította el a megyebajnoki címet. **Eredmények: lányok:** 1. Kovács Réka (Vác, Boronkay Szakk.), 2. Herpai Dóra (Szentendre, Móricz Zs. G.). **Fiúk:** 1. Bagyánszki Attila (Vác, Boronkay Gy. Szakk.), 2. Szabó Szilárd (Dunakeszi, Radnóti M. G.), 3. Cseke Richárd (Vác, Boronkay Gy. Szakk.).

S. L.

Édesanyja vendégül látná Czako Krisztinát Stojko és az ezüst

A férfi műkorcsolyázók sokáig emlékeztet csatát vívtak az olimpián, a végeredmény azonban nem váltott ki egyöntetű egyetértést. Volt, aki úgy vélte, az orosz *Urmanov* a legvasalhatóbb korcsolyázóként megérdemelten nyert, volt, aki a francia *Candelor*nak adta volna az aranyérmét, mondván, ez a stílus kell a közönségnek. És volt, aki a kanadai *Stojkót* hirdette volna győztesnek, mert ő a legtechnikásabb versenyző, kitűnő ugró. Az MTI munkatársa nekiszegte a kérdést a 21 éves *Elvis Stojkónak*, aki volt már világbajnoki ezüst- és bronzérmes:

Most végül is elégedett vagy csalódott az ezüstérmemmel?

— Teljes mértékben elégedett vagyok. Nem is mondhatok mást, hiszen csúcsformában voltam, élveztem a korcsolyázás minden egyes percét, és végül is ezüstérmert nyertem Kanadának. Igaz, sosem azt mondják, hogy engem lepontoztak, erre viszont én azt felelem: ha maradt is bennem tüske, annak

egyetlen oka van. Nem hinném ugyanis, hogy 5,5 pontot ért a produkcióm. Márpedig a művészi hatásra volt, akitől ennyit kaptam.

Úgy tudom, édesanyja magyar. Tud-e ön valamit hazánkról?

— Valóban, édesanyám az '50-es években vándorolt ki Kanadába, így amikor kicsi voltam, néha magyarul beszélt hozzám. Olyan szavak máig megmaradtak bennem, hogy „gyere ide”, „köszönöm”, „szervusz”. Még a '80-as években juniorként versenyeztem egyszer Budapesten, és akkor édesanyám is elkísért.

Hallott-e arról, hogy az ön édesanyja szívesen látna a mi reménységünket, Czako Krisztinát néhány hétre önként, Ritchmond Hillben?

— Igen, tudok róla, hogy felajánlotta, töltsön nálunk egy kis időt. Mindez az edzőmön múlik, de én szívesen gyakorolnék vele közösen, ha ezzel segíthetem fejlődését — nyilatkozta az olimpiai ezüstérmes.

Jászberényit Sárosi dr. helyére igazolták Váciak a superligában?

Aki most a váci NB I-es futballcsapat nevét hallja, jó „vidéki” rokonszenvtől indítva, csettint egy nagyot: „Lám, így is lehet egy kisvárosban sztár csapatot csinálni!” Ezek, a többnyire jó szándékú elragadtatottak azonban talán el sem hinnék ma, hogy Vácott több évtizedes, dicső hagyományai vannak a labdarúgásnak...

Jómagam csak 49 éves vagyok, de több, ragyogó generációt láthattam a váci piros-kék színekben tündökölni. A régebbi évtizedekről azért sem szólok, mert nem lenne hiteles, bár halomlásból róluk is tudnék (nem is érdemtelenül) regélni. (Mert, ha Jászberényi Zoli bácsiról szólnék, aki a Ferencváros aranycsapatában is szerepelt, és csupán az volt a pechje, hogy Sárosi dr. helyére igazolták, vagy Köbl Józsi bátyámról, aki a Salgótarján kőkemény bekkje volt, talán még hitelesen is hangzana!? De, ha az én gyermek- és ifjúkorom NB II-es csapatára gondolok, a hideg jólesően futkározik a hátamon, a gyönyörűségét. A kapuban olyan kiválóságok váltották egymást, mint Kleiner „Pegő”, Fehéri, vagy a csodálatos Kohlmann „doki”.

A betonkemény védőfalat Móricz Jancsi, Mészáros „Csuri”, Szokol Pista (bátyám) és a felejthetetlen Básti „Moli” személyesítették meg. Az akkori „középpályások” a halfok voltak: Jónás, „tanár úr” és a másik professzor Galgóczi Ottó, aki később Tatabányán és Oroszlányban vitte tőkélyre zseniális tudását. És olyan csatárok szaggatták az ellenfelek hálóját, mint Frich Sanyika, Rábi Misi, Pintér Sanyi, Velki Jankó, Konrád Laci és Lukács Pista (aki úgy tudott eliesni az ellenfél 16-osán belül, hogy abból csak 11-es származott!). S akkor még nem szóltam Czuczor Aliról, aki a Szolnoki Légierők NB I-es csapatából jött, s Andriksa Viliről sem, aki később a Sztálinváros első osztályú csapatát erősítette.

Akkor persze „csak” NB II-es volt a csapat, de az NB I „át szálló” csapatainak — Haladás, Rába ETO, Komló, ZTE, STC, Sztálinváros — rendre meg kellett izzadni egy-egy döntetlenért is a váci arénában. Ezek a derbi mindig futballünnep volt, pedig a körülmények jóval mostohábbak voltak, mint manapság! A játékosok többsége három műszakban dolgozott a váci gyárakban. És mindig kiváló edzők dolgoztak a csapat mellett. Elég talán, ha Moór Edére (a későbbi szövetségi kapitányra) Turay Andrásra, vagy a máig feledhetetlen Rózner Győzőre hivatkozom!

Szép, nagyon szép, a mostani NB I-es menetelés, de nekem — jóllehet ez megszépítő nosztalgia? — az akkori idők váci focija még mindig nagyobb élményt jelent, még ha csak legszebb álmaimban is tudom felidézni! Ha az egykori remek futballisták, kiváló sportemberek, a mai lehetőségeknek, infrastruktúráknak csak töredékét élvezhették volna — meggyőződésem — egy „superligában” kellett volna szerepelniük!

Talán sokan megmosolyogják soraimat, de az ironikusan gondolkodókat arra kérem — töprengjenek el rajta, hogy akkor voltak-e a magyar futballnak nagyobb világraszóló sikerei? Továbbá, hogy a mai, kiemelkedő körülmények, a „profizmus”, hoz-e még a sportágnak maradandó élményeket?!

Brezovich Károly

Új vezetés, felelős irányítás az MTTOSZ-ban Budakeszi a legjobbak között

A Magyar Technikai és Tömegsportklubok Országos Szövetsége nemrégiben tartott rendkívüli országos közgyűlésén új ügyvezető elnököt választottak, Horváth Gyula személyében. A több mint százezer tagot számláló szervezet a jelenlegi vezetéstől várja a gondok-bajok megoldását, hiszen az egykori MHSZ-es, majd az azt követő időszakban is nem kevés tennivaló, feladata halmozódott fel.

Az eddig eltelt rövid időszakban máris érezni lehet az „új szelek fujdogálnak” jelenségét, miután egy valóban felelős és pontos program körvonalai bontakoznak ki a jövőt illetően. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, miszerint sorra jelentkeznek azok a klubok, amelyek eddig is működtek ugyan, ám a cégbírósági bejegyzés nincs a birtokukban. Mintegy négyszázra tehető azon társaságok száma, ahol „nem hivatalos” a működés, ám annál örvendetesebb az, hogy több mint nyolcszáz olyan klubot regisztrálhat az MTTOSZ, ahol szervezett munka folyik.

Ami Pest megyét illeti, jelenleg talán itt a legnagyobb a „nyüzsgés”. A 22 országos szövetségen belül a Budakeszi és környéke regionális szervezet egyike a legjobban működőknek. De a kiemeltek közé sorolhatjuk a *dabasiekat*, az *örkényieket* vagy a *monoriakat*, hiszen ők is minden lehetőséget megragadnak a fejlődés érdekében. Legutóbb pedig az *erdőkertesiek* keresték meg Horváth Gyuláékat, hogy a náluk 71 tagot számláló klub a környező települések bázisává válhasson. Jó példa még a gyáliaké, ahol nemrégiben alakult meg a *Hét Mesterlövész Klub*. A további célok között szerepel Pest megyében egy új közgyűlés létrehozása, melynek segítségével egy regionális jellegű szervezet alakulhatna, hiszen mint az ügyvezető elnök elmondta, óriási az igény a technikai és a tömegsportok terén.

Az MTTOSZ tehát egyszerűen van nehéz s könnyű helyzetben is, hiszen a tagok akarják az újat, a fejlődést, ám előbb még az elmúlt időszakot kell „rendbe tenni”. Az „örökölt” adósságokat talán rendezni lehet. Mint Horváth Gyula elmondta, szerencsére *maradtak ingatlanjaik*, valamint ingó (fegyverek, lőszer stb.) vagyonuk is, így ezekből megpróbálják a hátrahagyott tartozásokat kiegyenlíteni. Az ügyvezetés ezenkívül olyan programot állított fel, amelyben már most el kell kezdeniük a *családi rendezvények* számának kiszélesítését, a bevonulás előtt álló fiatalokkal való több foglalkozást, a tartalékos tisztek és tiszthelyettesek lövészversenyeinek megszervezését, hogy csak a legfontosabbakat említsük.

Újszerű kezdeményezések számát még egy bemutatócsoport megalakítása is, s ezzel a régi korok hagyományainak a megőrzése. A tervek között szerepel harci bemutató a honfoglalás kori időktől kezdve, valamint az önvédelmi sportok népszerűsítése. Ám szerephez jutnak majd a *modellerők* a *könnyűbúvárok* és még számos más szakág képviselői is. Miután a szövetség tagszervezetének nagy részét a *falusi és kistelepülések* alkotják, így a fő hangsúly éppen az itteni közös versenyek és programok megszervezésére irányul. Ebben pedig minden klub jó partnerre találhat az új vezetésben, ahol már nem csak a tervezgetés szintjéig jutottak el. (oláh)